

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Zlepšení modelů participativního partnerství veřejného a soukromého sektoru při poskytování elektronických služeb pro všechny v EU-27 (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2011/C 48/13)

Zpravodaj: **pan CAPPELLINI**

Dne 16. července 2009 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 Jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Zlepšení modelů participativního partnerství veřejného a soukromého sektoru při poskytování elektronických služeb pro všechny v EU-27.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 6. září 2010.

Na 465. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. září 2010 (jednání dne 16. září 2010), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 102 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá digitální agendu Evropské komise a návrhy obsažené ve zprávě o vnitřním trhu, jejichž cílem je zajistit udržitelný hospodářský a sociální přínos jednotného digitálního trhu a superychlý internet, který poskytne aplikace občanům i malým a středním podnikům ve venkovských a odlehlých oblastech. EHSV dále souhlasí s Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Výborem regionů, že je třeba více monitorovacích činností, pokud má být zajištěn přístup k pevným linkám a bezdrátovým širokopásmovým komunikacím pro všechny do roku 2013. Je nezbytné více investovat na všech úrovních; pro venkovské a odlehlé oblasti či pro aktualizaci sítí by rovněž měla být prozkoumána partnerství veřejného a soukromého sektoru (dále PPP).

1.2 EHSV podporuje společný unijní a vnitrostátní politický rámec pro splnění cílů strategie Evropa 2020, a žádá tedy EK, aby vytvořila poradní skupinu ad hoc, jež bude schopná pomoci členským státům, kandidátským zemím a zainteresovaným soukromým provozovatelům lépe monitorovat přístup k širokopásmovému připojení ve venkovských a odlehlých oblastech.

1.3 Na trhu se vyskytují velké nedostatky při poskytování dostupných vysokorychlostních širokopásmových sítí v odlehlých oblastech. EK tudíž musí podporovat celou škálu politik usnadňujících rozvoj otevřených sítí prostřednictvím iniciativ státního a veřejného sektoru. EU musí plně využít rozvoje elektronických služeb ve veřejném a soukromém sektoru pro zlepšení služeb na místní a regionální úrovni v oblasti zdravotnictví, vzdělávání, pohotovostních služeb obecného zájmu, bezpečnosti a sociálních služeb. Přijetí PPP všemi orgány může poskytnout strategickou podporu malým

a středním podnikům specializovaným na veřejné IKT služby a mladým podnikatelům dovedností v oblasti IKT.

1.4 Soukromé investice a PPP v odlehlých oblastech, venkovských oblastech a oblastech s nízkými příjmy by měly být podporovány pomocí strukturálních fondů, společně s nástroji Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu, a poskytnout tak připojení k internetu za spravedlivou cenu zranitelným skupinám občanů a malým a středním podnikům. Vyčleněné programy a opatření EK by měly být využity k podpoře a rozšíření PPP v meziregionálních a přeshraničních pilotních projektech a měl by být propagován „Evropský den elektronických služeb pro všechny“.

1.5 EHSV klade velký důraz na budování silnějších partnerství mezi veřejnými a soukromými poskytovateli veřejných elektronických služeb s cílem zajistit lepší a efektivnější služby. Je zapotřebí zvýšit transparentnost a aktivní zapojení občanů a zároveň si uchovat vlastnictví investic do veřejných infrastruktur a dohled na výkonnost. Veřejné služby jsou často poskytovány na regionální a místní úrovni, kde se malé a střední podniky a jejich sdružení mohou zapojit do partnerství s veřejným sektorem, buď jako přímí poskytovatelé, či v rámci konsorcia, pokud jsou vyžadovány značné finanční prostředky nebo komplexnější odborné znalosti. K tomu již došlo v některých regionech ve Francii (Auvergne), Itálii (Tridentsko-Horní Adige, Lombardie) a jiných členských státech EU.

1.6 Přístup k vysoce kvalitnímu bezdrátovému širokopásmovému připojení za rozumnou cenu může zlepšit přístupnost a kvalitu služeb poskytovaných veřejnými orgány a umožnit malým a středním podnikům větší konkurenceschopnost. Nejvíce budou z přístupu k rychlejším širokopásmovým službám těžit odlehlé regiony a komunity.

1.7 EHSV zdůrazňuje, že je třeba mimořádných investic pro rozvoj univerzálního a vysokorychlostního širokopásmového připojení pro pevné a mobilní linky pro všechny občany a spotřebitele. Napomoci by tomu mohl podpůrný rámec státní pomoci na úrovni EU, jež bude v souladu s ustanoveními EU o hospodářské soutěži, stejně jako lepší koordinace mezi různými politikami a programy EU, aby tak výběr spotřebitelů umožnil splnit očekávané cíle, tedy přístup k elektronickým službám pro všechny občany a na všech místech.

1.8 EHSV souhlasí, že každá domácnost by měla mít do roku 2013 přístup k širokopásmovému internetu za konkurenční cenu. K rozšíření pokrytí a zlepšení kvality služeb v oblasti širokopásmového mobilního připojení by měla být podpořena a využita digitální dividenda. Členské státy musí aktualizovat své vnitrostátní cíle pro širokopásmové a vysokorychlostní pokrytí a vést regionální orgány a soukromé subjekty k jednotné podpoře evropské strategie v oblasti vysokorychlostního širokopásmového připojení. Zejména regionální orgány, EU nebo vnitrostátní poradní instituce, malé a střední podniky, organizace a další soukromé subjekty by měly být do iniciativy Evropské komise v oblasti internetu budoucnosti zapojeny již od úplného začátku.

1.9 EHSV podporuje řešení PPP, jejichž model financování může poskytnout nákladově a časově efektivní širokopásmové připojení občanům ve venkovských a přeshraničních regionech. V této souvislosti EHSV zdůrazňuje, že digitální gramotnost, zejména malých a středních podniků a mladých podnikatelů ve venkovských a odlehklých oblastech, má zásadní význam pro digitální společnost přístupnou pro všechny, zejména v případech, kdy přístup k elektronickým službám vytváří digitální propast pro starší osoby, znevýhodněné skupiny a osoby s nízkými příjmy. Měly by se rovněž řešit stávající problémy s přístupem.

1.10 Instituce EU by měly plně využít rozvoje elektronických služeb ve veřejném a soukromém sektoru pro zlepšení služeb na místní a regionální úrovni v oblasti zdravotnictví, vzdělávání, pohotovostních, bezpečnostních i širších služeb obecného zájmu a sociálních služeb.

2. Důvody pro předložení stanoviska a souvislosti

2.1 Internet se stal jednou ze strategicky nejdůležitějších infrastruktur 21. století a je klíčovou povinností pro posílení univerzální služby EU stanovené v Lisabonské smlouvě. Situace ve venkovských a odlehklých oblastech se však zlepšuje pomalu a lze jen stěží hovořit o evropském trhu s elektronickými službami⁽¹⁾. Vzhledem k tomu, že soukromý sektor se příliš nezajímá o uspokojení poptávky po službách a vlády na tuto poptávku nejsou samy schopny reagovat, se zdá, že vhodným

řešením by bylo zapojit obě strany (veřejný a soukromý sektor), které by sdílely přínosy i rizika zakládáním PPP v této oblasti. Aktivní zapojení a role organizované občanské společnosti v PPP při poskytování elektronických služeb mohou v tomto procesu plnit klíčovou funkci.

2.2 Toto stanovisko z vlastní iniciativy si klade za cíl prozkoumat tuto problematiku a uvést do popředí diskusi o zkoumání udržitelných řešení pro poskytování elektronických služeb všude a pro všechny v Evropě, zejména v nejméně přístupných oblastech a nejzranitelnějším skupinám.

2.3 V této souvislosti jsou hlavní cíle tohoto stanoviska následující:

— analyzovat s pomocí EHSV a organizacemi s veřejnými a soukromými zájmy, jakým způsobem by bylo možné uzavírat PPP pro podporu elektronických služeb pro všechny, ať už se jedná o jednotlivce, podniky či regionální/místní správy;

— poukázat na potenciál pro lepší sociální začlenění zranitelných skupin a pro hospodářskou integraci odlehklých oblastí tím, že budou uzavřena udržitelná a účinná PPP pro zavádění elektronických služeb v Evropě⁽²⁾;

— pomoci institucím EU a tvůrcům politik, jakož i zúčastněným veřejným a soukromým subjektům, kteří si přejí zapojit se do PPP v oblasti elektronických služeb tím, že budou označeny problémy a možná řešení, posouzen dopad poptávky a nabídky elektronických služeb na potřeby občanské společnosti, prozkoumány odpovídající požadavky na pracovní místa a kvalifikaci a také vhodné politické a programové postupy na úrovni EU, jež mohou být převedeny na národní/regionální úroveň.

2.4 IKT ovlivňují většinu aspektů naší společnosti. Hranice mezi telefonem, internetem, televizním vysíláním, mobilním telefonem a dalšími komunikačními službami jsou méně zřetelné a stejně je tomu i v případě hranic mezi průmyslovým a veřejným sektorem a mezi unijními a národními politikami. Vnitrostátní a regionální politiky totiž nebyly schopny efektivně zajistit přístup k těmto službám pro všechny.

⁽²⁾ Hlavním problémem elektronických služeb v Evropě je chybějící společná definice tohoto pojmu. Elektronické služby jsou většinou podle přesného významu IKT (informačních a komunikačních technologií) chápány jako služby zahrnující elektronickou státní správu, elektronické podnikání, elektronické zdravotnictví, informace veřejného sektoru, elektronické vzdělávání, začlenění občanů do informační společnosti a elektronické zadávání veřejných zakázek.

⁽¹⁾ KOM(2009) 479 v konečném znění – Partnerství veřejného a soukromého sektoru na internetu budoucnosti.

2.5 V této souvislosti nová komisařka zodpovědná za digitální agendu paní Neelie Kroes zahájila diskusi k veřejným konzultacím s cílem prověřit, zda je potřeba aktualizovat pravidla zajišťující všem občanům a podnikům v EU přístup k základním komunikačním službám, včetně rychlého připojení k internetu. Musíme zajistit, aby nebyl nikdo vyčleněn z digitální společnosti. Nedávné sdělení týkající se strategie Evropa 2020 navíc potvrzuje, že cílem je zajistit udržitelný hospodářský a sociální přínos jednotného digitálního trhu, založeného na rychlém a superrychlém internetu a interoperabilních aplikacích, se širokopásmovým připojením pro všechny obyvatele do roku 2013.

2.6 Lisabonská strategie se již zmiňuje o skutečnosti, že potřebujeme přístup k modernímu digitálnímu vybavení (např. internetu, GPS) a tzv. elektronickým službám. Modernizace veřejných služeb tudíž musí zahrnovat následující:

- poskytovat lepší kvalitu a bezpečnější služby obecné populace;
- reagovat na žádosti podniků, zejména malých a středních podniků, jež vyžadují méně byrokracie a více efektivity;
- zajistit na přeshraniční úrovni poskytování služeb veřejného zájmu (včetně civilní ochrany), které mají zásadní význam pro podporu mobility v Evropě a sociální soudržnosti v členských státech.

2.7 Stávající regulační rámec EU (podléhající směrnici o univerzální službě⁽³⁾ z roku 2002) vyžaduje, aby členské státy zajistily všem občanům připojení k veřejné telefonní síti v pevném místě a přístup k veřejným telefonním službám pro hlasovou a datovou komunikaci s funkčním přístupem k internetu. Spotřebitelé musí mít přístup k informačním službám o účastnických číslech a účastnickým seznamům, veřejným telefonním automatům a zvláštním opatřením pro zdravotně postižené osoby.

2.8 V nedávném sdělení EK se rovněž uvádí, že PPP představují jednu z možností, jak zvýšit využívání internetu v Evropě a zlepšit přístup k elektronickým službám pro občany EU. PPP mohou rovněž evropským občanům umožnit lépe využívat známé a vznikající technologie více holistickým způsobem. PPP by dále rovněž mohla pomoci při určování překážek způsobených netechnickými problémy a vést k přijetí strategie pro jejich odstranění⁽⁴⁾. Pojem PPP se vztahuje

na celou řadu situací, a v odborné literatuře, jako jsou obecné zásady OSN⁽⁵⁾ a metody EIB, tudíž existují různé definice.

2.9 Evropská komise uskutečnila celou řadu veřejných konzultací společně s EHSV k tématům zahrnujícím:

- přístupové sítě nové generace (sítě NGA);
- přeměnu digitálních dividend na zdroj sociálních přínosů a hospodářského růstu v Evropě;
- zásady univerzální služby v oblasti elektronických komunikací.

2.10 Cílem sdělení Evropské komise KOM(2009) 479 v konečném znění k tématu „Partnerství veřejného a soukromého sektoru na internetu budoucnosti“ je poskytnout rámec pro vznik „inteligentní“ společnosti a zároveň zvýšit konkurenceschopnost evropského odvětví IKT. Připravit uvedení programu partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti internetu budoucnosti, což podporují jak některé členské státy, tak zástupci podnikatelské sféry, bude vyžadovat větší zapojení občanské společnosti a regionálních orgánů.

3. Obecné připomínky – PPP a zavádění elektronických služeb

3.1 Stejně jako je v naší společnosti zaručeno poskytování a přístup k potravinám, vodě, vzdělání, zdravotní péči, pohybu a veřejným orgánům, je důležité určit a přijmout nejvhodnější řešení a nejučinnější politiky s cílem zajistit rovné zacházení pro občany a podniky EU v rámci informační společnosti, zejména ve venkovských a odlehlých oblastech EU.

3.2 Toho však dosud nebylo dosaženo po celé EU, kde stále existují zeměpisné oblasti a sociální skupiny, které jsou ohroženy „digitálním vyloučením“. Digitální vyloučení by se mohlo týkat faktorů demografických (věku, pohlaví, typu domácnosti atd.), socioekonomických (vzdělání, zaměstnání, statusu, příjmu atd.) či zeměpisných (druhu bydlení, polohy, specifických regionálních nebo místních rysů, geopolitických faktorů atd.). Důvody tohoto selhání trhu v oblasti elektronických služeb jsou různé a mohou zahrnovat jeden nebo všechny následující faktory: nevhodný typ krajiny, nízký počet obyvatel či vysoký systém zdanění. Vzhledem k tomu, že v těchto oblastech často neexistuje dostatečná poptávka a transakce, soukromí provozovatelé se často mohou rozhodnout do těchto oblastí neinvestovat.

⁽³⁾ Úř. věst. L 108, 24.4.2002, s. 51–77.

⁽⁴⁾ Bílá kniha o definici partnerství veřejného a soukromého sektoru na internetu budoucnosti, leden 2010.

⁽⁵⁾ Příručka o podpoře řádné správy v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru – Organizace spojených národů, New York a Ženeva, 2008.

3.3 Je tedy třeba nezabývat se pouze geografickým vyloučením, ale též sociálním vyloučením, které provází omezená koupěschopnost či dovednost některých skupin uživatelů⁽⁶⁾. Elektronické služby by tedy měly být rozšířeny tak, aby přístupnost všem uživatelům byla zaručena nezávisle na jejich zeměpisné poloze a finanční či sociální situaci.

3.4 Je potřeba vynaložit mimořádné politické úsilí a přijmout opatření s cílem poskytnout výsledky zranitelným skupinám, a především v mimoměstských oblastech.

3.5 EHSV se již jednotlivým tématům spojeným s elektronickými službami, jejich interoperabilitou a infrastrukturou IKT věnoval v několika stanoviscích a klíčových doporučeních⁽⁷⁾.

3.6 EHSV věří, že PPP by mohla přispět k zavádění elektronických služeb v EU, což je slibný nový obor s velmi důležitými oblastmi činnosti.

3.7 Analýza prokázala, že hlavní argumenty podporující tento přístup jsou:

- zlepšení kvality elektronických služeb pro zranitelné skupiny;
- zlepšení efektivity nákladů využitím inovací, zkušeností a pružnosti soukromého sektoru;
- zvýšení investic do veřejných infrastruktur pro rozšíření poskytování elektronických služeb;
- udržitelnost zvýšené pružnosti a přístupu ke zdrojům soukromých partnerů;
- zlepšení kvality veřejných výdajů;
- zvýšení efektivity a sblížení služeb veřejného zájmu.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 139, 11.5.2001, s. 15; Úř. věst. C 123, 25.4.2001, s. 53; Úř. věst. C 108, 30.4.2004, s. 86.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 60; Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 92; Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 8; Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 84; Úř. věst. C 218, 11.9.2009, s. 36; Úř. věst. C 224, 30.8.2008, s. 50; stanovisko EHSV k tématu Digitální dividenda, zdroj sociálních přínosů a hospodářského růstu, zpravodajka: paní Darmanin (TEN/417).

3.8 Investice do naléhavých projektů infrastruktury představují navíc významný prostředek, jak zachovat hospodářskou aktivitu, zejména v období krize, a mohou pomoci podpořit rychlý návrat k udržitelnému hospodářskému růstu. V této souvislosti by PPP mohla poskytnout účinné cesty pro realizaci projektů infrastruktury, služeb veřejného zájmu a služeb podporujících podniky, jež by zajistily místní rozvoj a hospodářskou obnovu v některých regionech EU⁽⁸⁾.

3.9 Existují rovněž rizika využití PPP v elektronických službách. Jedním z nich je, že nebudou pokryty odlehlejší oblasti, kde poskytování služeb soukromému poskytovateli často působí ztráty. Všechna PPP by tudíž měla zahrnovat závazné poskytování služeb i v těchto odlehlejších oblastech.

4. Kritické problémy při poskytování elektronických služeb

4.1 Toto stanovisko se rovněž zabývá poskytováním elektronických služeb, jímž se rozumí šíření vybavení a zajištění rovného přístupu k těmto službám v celé EU. To zahrnuje nejen vytváření nových, „inteligentních“ infrastruktur, pokud taková potřeba existuje, ale i zlepšení těch stávajících. Tato problematika vyvolává jisté kritické otázky:

- **Účinnost.** Pouze to, že infrastruktura existuje, nemusí vždy znamenat, že funguje efektivně a že je stejným způsobem dostupná pro všechny odpovídající sociální skupiny. Nejnovějším příkladem je průzkum agentury Eurobarometer týkající se informovanosti o čísle tísňového volání 112. Přestože již tato služba existuje a funguje ve dvaceti zemích EU, procento osob, kteří ji znají, je velice nízké – pouze 32 % dotázaných⁽⁹⁾. Zdokonalení lze dosáhnout tím, že bude zajištěna lepší informovanost a větší zapojení veřejnosti a vhodnější zavádění technologií elektronického vzdělávání.
- **Venkovské oblasti.** Po celé EU stále existují rozdíly, pokud jde o přístup k elektronickým službám⁽¹⁰⁾. Venkovské oblasti stále trpí nedostatečným přístupem k IKT a 23 % obyvatel nemá v těchto oblastech přístup k pevné širokopásmové síti⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ KOM(2009) 615 v konečném znění – Mobilizace soukromých a veřejných investic pro obnovu a dlouhodobou strukturální změnu: rozvoj partnerství veřejného a soukromého sektoru.

⁽⁹⁾ Flash Eurobarometer 285 – Evropské číslo tísňového volání „112“, analytická zpráva, vlna 3, únor 2010.

⁽¹⁰⁾ Telekomunikace: konzultace o budoucí univerzální službě v digitálním věku, IP/10/218, Brusel, 2. března 2010 http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/library/public_consult/universal_service2010/index_en.htm.

⁽¹¹⁾ KOM(2009) 103 v konečném znění – sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu – Lepší přístup k moderním IKT pro venkovské oblasti.

4.2 V přístupu skutečně založeném na volném trhu by měla být PPP již od počátku zaváděna s účinným zapojením všech úrovní: unijních, vnitrostátních i regionálních orgánů, sociálních partnerů, subjektů organizované občanské společnosti, organizací malých a středních podniků, sdružení spotřebitelů a dalších zainteresovaných stran (provozovatelů, prodejců, poskytovatelů služeb IT, vertikálních trhů a trhů s aplikacemi atd.).

4.3 Vhodným začátkem by mohly být stávající strukturální fondy EU, EIB/EIF a některé specifické programy, jako jsou mechanismy rámcového programu pod hlavičkou pracovních programů IKT na léta 2011–2013 s rozpočtem přibližně 300 milionů EUR.

4.4 V této souvislosti by PPP mohla stavět na výsledcích pěti evropských technologických platform (ETPs), kdy by se internetová problematika a jejich strategický výzkum mohly vzájemně obohacovat. Základním znakem takových PPP by byl rozvoj otevřených, standardizovaných a meziodvětvových platform služeb.

4.5 Z pohledu evropské politiky budou oblasti zdravotnictví, mobility, životního prostředí a hospodaření s energií jako první využívat nových „inteligentních“ internetových infrastruktur, jež usnadní rychlé osvojení služeb miliony uživatelů a spotřebitelů.

V Bruselu dne 16. září 2010.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI
